OIKONOMICS
Revista d'economia, empresa i societat

Dossier: «La nova prevenció en l'era de la sostenibilitat i la transició digital» coordinat per Xavier Baraza Sánchez

EDITORIAL

Repensar la prevenció: nous reptes per a un món laboral en transformació

Xavier Baraza
Director dels Estudis d'Economía y Empresa (UOC)

La prevenció de riscos laborals (PRL) es troba en un moment de transformació profunda. La digitalització, la intel·ligència artificial, les noves formes d'organització del treball, l'envelliment de la població activa i la creixent importància de la sostenibilitat estan redefinint els riscos laborals i les necessitats de les organitzacions. En aquest context, la prevenció ha d'evolucionar més enllà del compliment normatiu i de la gestió tradicional dels riscos per consolidar-se com una funció estratègica, capaç d'anticipar-se als canvis i de contribuir a entorns laborals més segurs, saludables, inclusius i sostenibles.

Aquesta evolució implica repensar tant les competències dels professionals de la prevenció com les metodologies i eines que utilitzen. La disponibilitat creixent de dades i el desenvolupament de noves tecnologies ofereixen oportunitats per millorar la presa de decisions i avançar cap a models preventius amb més capacitat d'anticipació. Al mateix temps, la sostenibilitat social exigeix situar la salut, el benestar i la diversitat de les persones treballadores al centre de les estratègies organitzatives.

Amb aquesta perspectiva, el dossier ***Repensar la prevenció: nous reptes per a un món laboral en transformació*** reuneix set contribucions que, des de diferents àmbits acadèmics i professionals, reflexionen sobre els reptes actuals i futurs de la PRL.

El primer eix aborda la transformació de la professió preventiva i dels processos de presa de decisions. **César Sánchez** analitza el perfil competencial del professional de la prevenció de riscos del segle XXI, en un context que exigeix combinar coneixements tècnics amb capacitats digitals, analítiques, comunicatives i de gestió. Complementàriament, **Neus Alcaide** i **Pilar Ficapal-Cusí** introdueixen la gestió basada en l'evidència (GBE) com un enfocament per fonamentar les decisions preventives en el coneixement científic, les dades organitzatives i l'experiència professional, contribuint a una prevenció més rigorosa i eficaç.

El segon eix se centra en la transformació digital i les seves implicacions en la prevenció. **Xavier Baraza**, **Joan Torrent-Sellens** i **Josep-Anton Mir** exploren les possibilitats dels models predictius per identificar patrons de risc i anticipar situacions potencialment perilloses, mentre que **Antoni Fernández** aborda els reptes ètics associats a la incorporació de la intel·ligència artificial a la PRL. Ambdues contribucions posen de manifest que la innovació tecnològica ha d'anar acompanyada de criteris de responsabilitat, transparència i respecte als drets de les persones.

El tercer eix incorpora les noves realitats laborals i la dimensió social de la sostenibilitat. **Noèlia Muñoz** analitza la relació entre teletreball i benestar, considerant les oportunitats i els riscos associats a les noves formes d'organització del treball. **María Jesús Martín** aborda els reptes preventius derivats de l'envelliment de la població treballadora i la necessitat d'adaptar les condicions laborals a les diferents etapes de la vida professional. Finalment, **Daniel Tapial** incorpora la perspectiva de la diversitat i la inclusió, destacant la importància de desenvolupar entorns de treball que reconeguin les necessitats i característiques de totes les persones.

En conjunt, les aportacions d'aquest dossier dibuixen una prevenció que ha de ser més previsora, basada en l'evidència, digitalment avançada, ètica i inclusiva. Una prevenció que integri la seguretat i la salut en l'estratègia de les

organitzacions i que reconegui el benestar de les persones treballadores com un component essencial de la sostenibilitat i del treball decent.

Aquesta transformació també exigeix reforçar la col·laboració entre universitats, empreses, administracions i professionals, afavorint la generació i transferència de coneixement i la incorporació de noves competències a la pràctica preventiva.

Amb aquest número d'*Oikonomics* volem contribuir a una reflexió compartida sobre el futur de la PRL i el paper que ha d'assumir en una societat en transformació. La nova prevenció no consisteix únicament a incorporar tecnologies o adaptar-se als nous riscos, sinó a desenvolupar una manera d'entendre i gestionar la seguretat i la salut laboral que anticipi els canvis, fonamenti les decisions en l'evidència i situï les persones al centre. Aquest és el repte i, alhora, l'oportunitat de la prevenció en l'era de la sostenibilitat i la transformació digital.

Citació recomanada: BARAZA, Xavier. «Repensar la prevenció: nous reptes per a un món laboral en transformació». *Oikonomics* [en línia]. Novembre 2026, núm. 27. ISSN 2339-9546.
DOI: https://doi.org/10.7238/o.n27.2616

Xavier Baraza
jbaraza@uoc.edu
Director dels Estudis d'Economía y Empresa (UOC)

Professor agregat de Seguretat i Salut Laboral i director dels Estudis d'Economia i Empresa de la Universitat Oberta de Catalunya. És investigador del grup de recerca interdisciplinària i2TIC-IA Lab (UOC-DIGIT) i centra la seva recerca en l'anàlisi de la macroaccidentalitat en diversos sectors d'activitat, l'evolució de les competències dels professionals de la seguretat i salut laboral i la modelització d'accidents químics industrials. Enginyer Químic (UB, 1999), doctor en Enginyeria Química (UB, 2002) i màster en Química Experimental (UB, 2000), Prevenció de Riscos Laborals (UPC, 2003) i Direcció i Administració d'Empreses (EEN, 2007).

Els textos publicats en aquesta revista estan subjectes –llevat que s'indiqui el contrari– a una llicència de Reconeixement 4.0 Internacional de Creative Commons. Podeu copiar-los, distribuir-los, comunicar-los públicament i fer-ne obres derivades sempre que reconegueu els crèdits de les obres (autoria, nom de la revista, institució editora) de la manera especificada pels autors o per la revista. La llicència completa es pot consultar a https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.ca.

ODS

